

Leespraat en Leespraatbegeleiding

Wat is Leespraat?

Leespraat is een methode die oorspronkelijk ontwikkeld is voor kinderen (maar ook (jong-) volwassenen met Downsyndroom. Inmiddels wordt de methode ook regelmatig met goede resultaten ingezet voor andere doelgroepen, met name voor andere kinderen met een verstandelijke beperking, taal-spraakstoornis, autisme of auditieve beperking.

Leespraat is vakoverstijgend en holistisch en kan daarom niet worden ingedeeld onder 'schoolse vaardigheden', 'logopedie' of een ander specifiek ontwikkelingsgebied. Bij Leespraat richten we ons op het hele kind. De communicatie met het kind staat centraal en vormt de basis voor alles wat er tijdens de begeleiding gebeurt. Leespraat kan daarom het beste worden omschreven als een 'communicatiemethode'.

Kinderen met Downsyndroom en andere kinderen met een taalstoornis of auditieve beperking, hebben veel baat bij een visuele benadering van de communicatie. Bij Leespraat zetten we het geschreven woord in als communicatiemiddel. Het lezen ondersteunt het praten en communiceren, maar ook het begrijpen van de gesproken taal, in hoge mate.

Bij Leespraat werken we altijd in aansluiting op de ontwikkeling, interesses en ervaringen van het kind. Kinderen met ontwikkelingsproblemen leren het beste vanuit motivatie. De activiteiten die begeleiders met het kind doen, moeten daarom verbonden zijn met hun eigen beleavingswereld. Ook houden we rekening met de specifieke aandachtspunten die voor de ontwikkeling van het kind op dit moment belangrijk zijn, bijvoorbeeld op het gebied van gedrag of zelfredzaamheid. Leespraat is dus nadrukkelijk niet een methode waarbij we het kind een vaardigheid aanleren volgens een voorgeschreven lesplan. Door de praktische en kind nabije oefeningen die altijd gekoppeld zijn aan het dagelijks leven, wordt niet alleen het kind concreet geholpen, maar worden ook de directe opvoeders ondersteund en ontlast.

In de bijlage staat de 'bloem' van Leespraat afgebeeld. Deze maakt duidelijk aan welke aspecten wij werken tijdens de begeleiding. Kinderen met een beperking leren het beste in samenhang, in plaats van in geïsoleerde therapie sessies. Daarom werken wij tijdens de begeleiding aan het leren praten (bijvoorbeeld uitspraak en zinsbouw), het begrijpen (woordenschat en begrip van de dingen en gebeurtenissen om je heen), communiceren en gedrag reguleren (met aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling) en zelf doen (zelfredzaamheid, planning en zelfstandigheid), waarbij visuele stappenplannen worden ingezet.

Tijdens de ontwikkeling leert het kind op zijn eigen tempo en in aansluiting op zijn eigen leerstijl ook steeds meer leesvaardigheden. Dit is niet het hoofddoel van de begeleiding, maar wel het vanzelfsprekende gevolg van de manier waarop alle communicatie en ontwikkeling visueel ondersteund wordt door de jaren heen. Het proces naar lezen vindt plaats op een visueel-analytische manier, het kind leert 'kijken' naar woorden en stukjes van woorden, in plaats van de gebruikelijke manier van auditieve analyse en synthese. Bijzonder aan de Leespraat-aanpak is dat alle woorden en zinnen die opgeschreven en gelezen worden, voortkomen uit de communicatie met het kind. De teksten die gemaakt worden, bestaan dus eigenlijk uit de eigen woorden en zinnen van het kind. Het zijn geen technische en vaak inhoudelijk voor het kind niet relevante oefenteksten zoals bekend uit reguliere leesmethodes.

Leespraat biedt een doorgaande begeleiding tijdens alle ontwikkelingsfasen. Er kan heel jong gestart worden, bijvoorbeeld als peuter. Maar ook tijdens de tienerjaren en daarna kan nog met Leespraat begonnen worden om de ontwikkeling naar zelfstandigheid en sociale redzaamheid te ondersteunen. Leespraatbegeleiding is meestal langdurig, omdat het bij alle aspecten van de ontwikkeling zijn vruchten afwerpt. Leespraat is geen kortstondige therapie, je doet het 'voor je leven'.

Leespraatbegeleiding: Opleiding en Kwaliteitsbewaking

Om professioneel met Leespraat te kunnen werken, volgen begeleiders Leespraat een intensieve opleiding van anderhalf jaar. Zij starten met een vooropleiding van enkele maanden en vervolgen dan het traject met de eigenlijke Opleiding Begeleider Leespraat. Deze bestaat uit vier individuele coachingsessies en drie groepssessies. Voor iedere sessie ontvangen deelnemers een reeks opdrachten. Zij oefenen intensief in de praktijk met hun cliënten en reflecteren hierop in verslagen. De opdrachten omvatten alle aspecten die voor Leespraat belangrijk zijn. De coaching is persoonlijk en direct gericht op het verbeteren en ontwikkelen van de eigen praktijk. Ook focust de opleiding op het opbouwen van een gedegen kennis van de principes van Leespraat.

Voorwaarden om tot de opleiding toegelaten te worden zijn:

- enige ervaring met Leespraatbegeleiding met één of meer kinderen
- het vinden van twee kinderen om tijdens de opleiding intensief mee te werken
- de workshop Leespraat en de Verdiepingsworkshop Leespraat zijn gevolgd
- duidelijke affiniteit en goede communicatie met de doelgroep
- een sterke motivatie om de eigen kennis en ervaring te verdiepen en ontwikkelen
- Leespraat is vakoverstijgend, daarom komen deelnemers aan de opleiding uit verschillende richtingen. Er is geen specifieke vooropleiding vereist, wel wordt uitgegaan van een HBO-denkniveau. Aan de opleiding nemen vooral mensen deel uit de volgende groepen: begeleiders uit de zorg, (ex-)leerkrachten, sociaal-pedagogische hulpverleners, ouders van een kind met Downsyndroom, logopedisten, klasse-assistenten. Zij hebben gemeen dat zij allemaal al individuele begeleiding bieden aan kinderen met een beperking. Vaak hebben zij vanuit hun betrokkenheid bij de doelgroep al meerdere specialisaties gevolgd op het gebied van Downsyndroom, communicatie, gedrag, autisme, en/ of speciale leerbehoeften (SEN).

Na de opleiding tot begeleider Leespraat, kan gekozen worden voor een vervolgtraject, waarbij deelnemers verder worden geschoold tot Consulent Leespraat. In deze vervolgopleiding, die opnieuw een jaar in beslag neemt, staat het zich verder verdiepen in de principes en de theorie van Leespraat centraal, maar wordt ook opnieuw veel aandacht aan reflectie op de eigen Leespraat-praktijk besteed. Na afloop van deze opleiding kan de consulent lezingen over Leespraat verzorgen en andere Leespraatbegeleiders coachen.

Na de opleiding zijn er diverse mogelijkheden voor supervisie en intervisie, zodat begeleiders en consulenten Leespraat up to date blijven en coaching kunnen blijven ontvangen om hun praktijk verder te ontwikkelen.

Opgeleide Leespraatbegeleiders worden vermeld op de website van Stichting Scope.

- door Hedianne Bosch, auteur en ontwikkelaar Leespraat en docent Opleiding Leespraat

Bijlage

de bloem van Leespraat